

att starta feministCirkel

Feministcirkel utgår först och främst från vad de som vill delta i cirkeln har lust att prata om, eller göra, så det bästa är att bygga upp varje cirkel speciellt för just er som ska gå den, och vad just ni vill ha. Men om du är ensam eller ni kanske bara är två som vill dra igång något, kan det kännas bra att ha något färdigt att utgå ifrån. (Och kanske annars också förresten, så man slipper uppfinna hjulet på nytt varje gång...) Därför har vi tagit fram det här materialet. Det är alltså inte i första hand riktat till den som ska delta i feministcirkeln, utan till er som vill starta den.

Tanken är då att ni ska kunna använda materialet precis som det passar just er. Det består av en grundmall med 8 möten som ni kan utgå ifrån rakt av – eller så kan ni hitta på egna möten som alternativ, eller som tillägg, till grundmallen – eller som en fortsättning.

Först i materialet skriver vi lite allmänt om feministcirkel. Mer info kan ni också hitta i Kvinnofrontens "Växa"-broschyr, som ni kan beställa från oss om ni vill.

Lycka till!

innehåll:

<i>Allmänt om cirkel</i>	3
<i>Förslag till upplägg</i>	8
<i>Deltagarlista</i>	9
<i>1. Start/Feministhistoria</i>	10
<i>3. Vad är en "kvinna"?</i>	17
<i>4. Pornografi & sexualiserat våld</i>	27
<i>5. Kvinnor & arbete</i>	33
<i>6. Härskartekniker & motstrategier</i>	36
<i>7. Systerskap</i>	40
<i>8. Utvärdering/Hur går vi vidare?</i>	41
<i>Tips på fler ämnen</i>	45

Materialet är upphovsrättskyddat.

Du får gärna citera materialet, men glöm inte att då berätta var du fått det ifrån!

Kvinnofronten, Box 2007, 128 21 Skarpnäck

e-post: kvinnofronten@sverige.nu

www.kvinnofronten.nu

Illustrationer: © Gerda Christenson, respektive © Jacky Fleming, www.jackyfleming.co.uk

allmänt om cirkel

Innan man börjar är det en del praktiska saker att fundera över. Hur ofta är det bra att träffas, var ska ni träffas, hur länge ska ni hålla på, ska cirkeln kosta något, och så vidare. Om allt sånt är klart innan ni börjar flyter cirkeln på mycket bättre!

Feministcirkeln är ingen studiecirkel!

En feministcirkel är ingen traditionell studiecirkel. Det är *inte* meningen att alla måste läsa materialet innan mötena eller att man ska bygga diskussionerna efter vad som står i en bok. *En feministcirkel utgår från de erfarenheter var och en som går cirkeln har med sig.* Vi pratar helt enkelt utifrån vad vi själva varit med om, vad vi läst, hört och vet.

Självklart kan vi utgå från texter som förberedelse, men när det kommer till diskussion är det ändå våra erfarenheter som vi utgår ifrån.

Hur ofta ska man ses?

Hur ofta det är lagom att ses beror på hur vardagen ser ut för dem som går cirkeln, om några exempelvis jobbar kväll vissa veckor. Vi tycker allmänt att det är lagom att ha möte *en gång i veckan*, eftersom det annars blir så väldigt långt emellan för den som missar ett möte. Ses man varannan vecka, blir det ju en hel månad emellan om man missar ett möte. Dessutom är det lättare att bli en sammanhållen grupp om man träffas ofta.

Oftast har vi hållit oss till 6 - 8 möten totalt, annars blir det för mycket. Hellre avsluta cirkeln och starta en ny för dem som vill! Eller så kan man efter cirkeln bilda en lokal grupp av Kvinnofronten och försöka få tillgång till (eller låna) lokal någonstans, och till exempel ordna öppna kafékvällar och där ta upp de ämnen man inte hann med under cirkeln. Det finns massor av möjligheter!

Vi brukar ibland också skifta dagar, för att alla ska ha en chans att vara med. Det är inte alltid en bra lösning, men ofta en nödvändig – åtminstone om det är många i gruppen som yrkesarbetar. *Många* tjejer och kvinnor som intresserar sig för Kvinnofronten jobbar på obekvämlig arbetstid, skift eller på löpande scheman. Ska man kunna ses måste man ibland anpassa cirkeln efter det, fast det blir lite knepigt att få ihop det. Men det kan diskuteras – kanske är det dumt att göra så! Ibland är det kanske bättre att bestämma en dag och så

får de som kan komma göra det – det är ju oftast omöjligt att anpassa det så att *alla* kan *alltid*.

Hur *länge* man ska träffas varje gång beror förstås också på dem som går cirkeln. Men vi har märkt att mellan 2,5 och 3 timmar är bäst – 2 timmar är för kort för att man ska hinna med, och efter 3 timmar orkar ingen längre. (*Om man ordnar cirkeln med stöd av ABF eller något annat studieförbund måste varje möte motsvara 3 "lektionstimmar", alltså 3 x 40 minuter = 2,5 timmar.*)

Hur många ska man vara?

Hur många man bör vara på feministcirkeln beror på flera saker, exempelvis hur stor lokal ni har att vara i (om man kan dela upp sig i smågrupper).

Det brukar alltid vara så att några inte kommer fast de anmält sig, eller bara kommer en gång. Därför är det bättre att ijnte vara för få från början. Om man är 5 eller färre blir cirkeln sårbar – det är ju ofta någon som är borta på mötena, exempelvis sjuk just då, och försvinner 2 från cirkeln är det knappast idé att fortsätta om man var så få från början. (Även om det också kan hända att man blir fler vartefter för att någon/några tar med sig en kompis till nästa gång.) Så hellre vara lite för många än lite för få till att börja med.

För att diskussionerna ska fungera bäst kanske man inte ska vara färre än 4 och inte fler än 8 tjejer/kvinnor. Men det kan vara okey att vara fler ibland, och enstaka gånger kan man kanske vara så få som 3 (hellre än att ställa in!). Är man fler än 10 är det smart att dela upp sig i mindre grupper under diskussionerna, kanske 5-6 i varje grupp. Men tänkt i så fall på att byta grupper från gång till gång, annars blir det som två isolerade grupper inom cirkeln.

Ju fler ni är desto viktigare är det att "gruppa ihop sig", som vi skriver mer om längre fram i texten.

Man kan inte konsumera feminism!

Idag är det mesta i samhället uppbyggt på konsumtion – du ska köpa allt, till och med kunskap på en kurs, där du förväntas lära av experter. Men *man kan inte konsumera feminism*. Feminism är motsatsen till konsumtion: det är att vi delar med oss, tillsammans, till varandra. Vi samlar allas våra erfarenheter, och skapar en gemensam kunskap.

Det betyder också att ansvaret för feministcirkeln ligger nästan lika mycket på alla som deltar, som på dem som håller i cirkeln. Det den som håller i cirkeln ska göra är att ordna så att det praktiska runt omkring fungerar, försöka se till att alla får chans att säga nåt och att ni håller er någorlunda till ämnet för kvällen.

Den som håller i cirkeln ska alltså inte vara någon som har svaren på allt – meningen är att alla som går cirkeln tillsammans ska prata om hur vi kan få svar på sånt som kommer upp under diskussionerna.

Delegera mera

Delegera betyder att lämna över, och den som håller i cirkeln kan lämna över nästan allt till de andra deltagarna – om man är överens om det. Ju mer man delar, desto bättre. Men det är samtidigt något som måste växa fram, man kan inte kräva av deltagarna att de genast ska göra en massa. Men man kan börja med att be deltagarna ta med sig egna förslag till inledningar: artiklar, korta texter, dikter, teckningar, foton – nästan vad som helst brukar fungera.

För att man som cirkelansvarig ska få hjälp med allt praktiskt kan man efter ett tag också be deltagarna hjälpa till med att ordna fika och sånt. Men tänk på att det blir bäst om man gör det tillsammans; två och två, eller tre och tre, eller hur som helst – men

ingen ska behöva vara ensam om ansvaret för en uppgift.

Jobba anti-auktoritärt!

Inom den aktivistiska feministrörelsen brukar vi prata om att jobba *anti-auktoritärt* och *icke-hierarkiskt*. Eftersom vi ännu inte hittat enklare ord för det använder vi fortfarande de lite styltade uttrycken. Men egentligen betyder det bara att vi funderar väldigt mycket över makt.

Redan som pyttesmå barn får vi lära oss att lyda och lyssna på "överheten". Överallt och i nästan alla sammanhang får vi lära oss att lita på dem som förväntas veta mer än vi: *auktoriteter* – alltså experter, lärare, vetenskapsmän. Alltför sällan får vi lära oss att lita på oss själva. Vi får inte lära oss att *alla* faktiskt utgår från *sin* verklighetsuppfattning när de pratar – experterna, du, vi och alla andra. Och nästan aldrig får vi höra att det faktiskt är *jag* som känner till just *min* verklighet bäst.

I ett samhälle som styrs av män utgår experterna oftast från mäns synvinkel. Det syns överallt och in i minsta detalj – ett litet sånt exempel är att krockkuddar i framsätena på bilar provas ut efter en genomsnittlig mans storlek, och alltså inte passar kvinnor och barn. Vad man än tänker på finns det fullt av såna exempel.

När vi tjejer och kvinnor träffas och pratar med varann är det en annan verklighet som kommer fram. Det är då vi kan se att experternas tolkning kanske bara stämmer på vissa personer, eller på vissa sätt. Och när vi ser det, kan vi börja fundera på hur vi tror det *egentligen* är, och varför. Tillsammans kan vi träna oss att börja lita mer till vår egen upplevelse, och försöka att inte lyssna så mycket till experternas tolkningar.

I ett samhälle där alla har lärt sig att lyssna till auktoriteter, finns förstas risken att vi ganska automatiskt anpassar oss till en *rangordning*, där den som är "auktoritet" är överst och alla andra följer i en skala. Rangordningar (hierarkier) finns överallt, även bland oss feminister. Eftersom vi alla är så vana vid rangordningar måste vi alltså *träna oss* att inte fungera så hierarkiskt. Det försöker vi bland annat göra med "feministisk pedagogik".

Rundor är en del av feministisk pedagogik

Både auktoritetstänkandet och det att vi är olika som personer får till följd att det i de allra flesta sammanhang lätt blir så att några pratar mer och andra säger mindre. Det är självklart, och ibland kan man låta det vara så. Men för att alla ska kunna vara delaktiga brukar vi feminister använda oss av "rundor". Det betyder att alla i tur och ordning får säga vad hon tycker, känner och tänker, utan att någon får avbryta för att kommentera det hon säger. När man har pratat klart lämnar man ordet vidare, antingen genom att säga det eller tydligt markera det på annat sätt.

Rundor används *ofta* i den feministiska rörelsen, men man kan inte förutsätta att alla som kommer till feministcirkeln vet vad rundor är och hur de fungerar. Därför är det viktigt att på första mötet förklara det, och att ta upp det igen på andra mötet.

Då kan man förklara att syftet är att få alla att prata, men att alla självklart har rätt att välja att inte säga något under rundan. Den som inte vill säga något kan bara lämna ordet vidare.

Olika slags rundor

Det är bra att starta mötet med en "Hur mår du?"-runda. Då får alla chans att "landa" i att de befinner sig på feministcirkeln där och då. Samtidigt får man ofta veta vilket humör de andra är på just då, vilket kan göra att man undviker missförstånd och sånt.

Det är också bra att avsluta mötet med en *utvärderingsrunda* av just den kvällen. Då kan man få tips om ifall det är något som borde ändras till nästa gång.

Då och då under diskussionerna kan man också ha *ämnesrundor*. Då får alla chansen att i lugn och ro säga något om det man diskuterar. Sådana rundor blir ofta ett slags mellan-ting mellan "upplevelse"-rundor och vanliga diskussioner. Men de kan ändå vara bra – som ett sätt att starta sådana diskussioner som har svårt att komma igång, eller för att ge alla chans att prata i de fall några "tar över" diskussionen. För det är inte bara de "pratgladas" ansvar att prata mindre, utan allas ansvar att försöka se till att tiden används demokratiskt.

Rundor är ett både enkelt och bra sätt att få fler att bli aktiva i diskussionerna. Men det kan ta lite tid att vänja sig vid att använda rundor. Det är värt att satsa den tiden! I de cirklar där man använder rundor regelbundet brukar det ofta bli så att fler deltar i diskussionerna även resten av tiden. Men om man använder sig av rundor *hela tiden* finns förstås risk att man hämmar diskussionen, så det blir självklart bäst om man varvar rundor med spontanprat.

Eftersom rundorna lätt formas av den som pratar först, är det också bra att turas om att starta rundorna.

Ta pauser!

En del i det *anti-auktoritära* och *icke-hierarkiska* är också att göra andra saker än att prata tillsammans i gruppen, för då får man se fler sidor av alla. Och att variera det man gör är bra på flera sätt. Om man inte känner varandra så väl kan det bli svårt att bli en grupp bara utifrån att man diskuterar tillsammans. Då kan man satsa på att också göra andra saker, som att kanske gå på ett feministiskt föredrag nånstans, se en film tillsammans, eller göra en aktion. Men man kan också tänka på att folk lär känna varann i småpratet när man tar paus, och i mötet runt en praktisk sak man ska fixa tillsammans. Så glöm inte pausandet!

Dramaövningar och lekar

Ett annat sätt att skapa gruppkänsla är att använda dramaövningar och lekar. Man kan till exempel i början av cirkeln använda en övning där man delar upp sig i grupper om två - tre tjejer/kvinnor och så ska alla på ganska kort tid hitta tre saker de har gemensamt *utöver* feminismen – vad som helst; att cykla, vara nyfiken, ha färgat hår, tycka om regn, ha vuxit upp i samma område, gilla samma musik, eller vad man kan komma på. Sen redovisar varje grupp kort till alla andra vilka gemensamma saker man hittade. Och sen byter man grupper och gör likadant en gång till.

Det är lättare att "grupper ihop sig" i cirkeln om man tidigt vet något mer om varann än det som kommer upp på feminismdiskussionerna.

Vad får man berätta vidare om?

På en feministcirkel pratar man om en massa saker och en del kan bli ganska personligt, sånt som man inte pratar med vem som helst om. Därför är det viktigt att redan på första mötet göra upp om vad som gäller för det som sägs på cirkeln. Vad får man berätta vidare till andra, och vad bör stanna inom gruppen?

Det är också viktigt att betona att alla måste ta ansvar för hur mycket de vill lämna ut av sig själva. Särskilt när ni diskuterar mer personligt, är det viktigt att ge varandra tid att formulera sig, så att alla upplever att man hinner känna efter var man har sina gränser. Det är inte meningen att någon ska gå hem och känna att hon "sagt för mycket". Systerskap betyder också att försöka ha förståelse för andra tjejers/kvinnors val även när man inte tycker lika, och respekt är förstås

helt nödvändigt för att vi ska vilja/våga/kunna dela med oss av vad vi upplevt och varit med om – alltså, våra erfarenheter – till varann.

Testa bildrundor?

Ibland kan man behöva något som får igång en att prata, som kan inspirera en. Eller kanske man bara vill variera sina rundor. Hur som helst kan det vara kul att göra exempelvis utvärderingen till en *bildrunda*.

Välj helt enkelt en massa bilder; som kan tänkas symbolisera olika saker, bilder ni tycker om, som ni tycker säger er något särskilt, eller vad som helst. Klipp ut bilderna och klistra upp dem på A4-papper. Lägg ut alla bilderna (det är lagom med kanske 20 bilder) på golvet eller ett bord och låt deltagarna välja den bild de tycker passar till det de vill säga om hur de känner. *Obs! Det bör vara okey att flera väljer samma bild eller att någon väljer flera bilder!* Vartefter rundan går visar den som pratar upp "sin" bild och berättar utifrån den.

Kostnad

Oftast har vi i Kvinnofronten *inte* tagit betalt för feministcirkeln. Ibland har vi tagit ut en materialkostnad på 50-100 kronor. Om ni till exempel beställer handboken om *Feministiskt självförsvar* – för att ha som grundbok i cirkeln – måste ni ju få in den kostnaden på något sätt. Men tänk på att de tjejer och kvinnor som vill gå feministcirkel oftast är fattiga!

En möjlighet är att kontakta något studieförbund, som ABF. Man brukar inte få särskilt mycket i bidrag, och man måste följa deras regler om närvaro och sånt, men bidraget kan ibland i alla fall täcka kostnaden för böcker.

Boktips och diskussionsfrågor

Vid texten om varje möte här i feministcirkelmallen har vi lagt in förslag till diskussionsfrågor och diverse boktips. Använd det ni vill hur ni vill!

Diskussionsfrågor är bra att ha på flera sätt. Om gruppen är "svårstartad" i diskuterandet kan man använda rundor på diskussionsfrågorna. Om gruppen är "prutig" och alltför ofta eller mycket kommer från ämnet (även om en del bredvidsnack ju bara är bra), kan man återföra gruppen till det "fokuserade samtalet" genom att återknyta till diskussionsfrågorna.

Utvärdera!

Innan cirkeln tar slut är det smart att utvärdera. Både muntligt och på papper. Ett förslag till utvärdering av feministcirkeln finns i slutet av detta häfte.

Skicka GÄRNA in en sammanfattning av utvärderingarna från er cirkel till Kvinnofronten centralt. Då kan vi göra så att framtida feministcirkel blir ännu bättre...

Festa!

Ett annat bra tips är att avsluta feministcirkeln med en eller annan sorts fest! Det kan vara allt från extra mysig fika till något superfestigt man gör tillsammans.

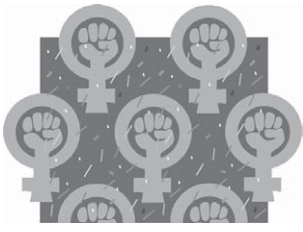

...dags att sätta igång?

feminist- cirkel

🍷 Våren 2007

vecka 4	Måndag 22 januari	Presentation +
Nutida feministhistoria:
Kvinnofronten inom kvinnorörelsen.
vecka 6	Tisdag 6 februari	Man föds inte till kvinna, man blir det
<i>Bredvidläsning: Kvinnofrontens handbok om Feministiskt självförsvar, om kvinnohatskulturen, sidan 54-58, samt om obektifiering, sidan 64-65.</i>
vecka 8	Onsdag 21 februari	Pornografi & sexualiserat våld
<i>Bredvidläsning: Brev från en krigszon-broshyren & handboken Feministiskt självförsvar, sidorna 37-41, 54-65 eller vad som helst i kapitlet "Kunskap om mäns våld mot kvinnor" (sidorna 27 - 81)</i>
vecka 10	Måndag 5 mars	Kvinnor & arbete
<i>Bredvidläsning: 6 timmars arbetsdag-broshyren
Artikeln "Nu är det fan i mig dags för 6 timmars arbetsdag!" ur Kvinnofrontens nyhetsbrev 4/2004 (finns även på Kvinnofrontens hemsida).</i>
vecka 12	Tisdag 20 mars	Härskartekniker & motstrategier
<i>Bredvidläsning: handboken Feministiskt självförsvar, sidorna 75-77 + 116-117</i>
vecka 14	Onsdag 4 april	Systerskap
<i>Bredvidläsning: handboken Feministiskt självförsvar, sidorna 147-155</i>
vecka 16	Torsdag 19 april	Utvärdering:
<i>Hur går vi vidare?
Om sommarläger och Kvinnofrontens organisation.</i>

KVINNOFRONTEN

Box 2007, 128 21 Skarpnäck
e-post: kvinnofronten@sverige.nu
Postgiro: 5 56 23 - 3
hemsida:
www.kvinnofronten.nu

Exempel på deltagarlista att skicka runt vid första möte

Feministcirkel våren 2007

deltagarlista.

Namn & vanlig adress & telefonnummer + e-postadress